

Slovo k povzbuzení na neděli 7. června 2026, na **10. neděli v mezidobí – A**
Biblická čtení: Oz 6,3b-6; Ž 50; Řím 4,18-25; Mt 9,9-13

Milé sestry, milí bratři,

kdykoli se čte či poslouchá **dnešní evangelium**, povolání celníka Matouše, možná si mnohý z nás hned vzpomene na onen slavný a krásný **obraz** jednoho z nejvýznamnějších představitelů nejen italského ale i světového raného baroka, „otce šerosvitu“, Michelangela Merisiho zvaného **Caravaggio „Povolání sv. Matouše“**. Je z roku 1600 a visí v kostele sv. Ludvíka Francouzského v Římě, například i ti, kteří byli minulé léto na farní pouti, ho mohli vidět na vlastní oči. A i přestože Caravaggiův obraz byl v souvislosti s dnešním evangeliem i v našem kostele připomenut mnohokrát, zkusme se na něj společně na chvíli znovu krátce **podívat**, odpuště opakování...

Jak si tedy asi mnohý z nás vybaví, celá scéna je situována do **celnice**, která připomíná celnici **v době vzniku obrazu**, stejně tak **odění** jednotlivých aktérů. Kolem stolu s kupicí peněz uprostřed je v šeru místnosti a různě osvětlenými tvářemi shromážděno několik **mužů**, zjevně celníků, někteří sedí, jiní stojí. Zprava obrazu, v světle jdoucího odkudsi v pozadí, vchází **Kristus**, doprovázen patrně svatým Petrem. Pravou rukou a výmluvným gestem **ukazuje** na jednoho z celníků, na **Matouše**, který s tázavým **pohledem a gestem** své ruky dává najevo otázku, zda **opravdu on** je míněn. Ostatní tak **neučiní**. Jeden z celníků, zdá se z obrazu, se na Krista podívá s pouhou **zvědavostí**, jiný s **nedůvěrou**, dva se na něj nepodívají **vůbec** a hledí si jen hromady peněz na stole, kterou jeden z nich počítá. Jen **Matouš** se podívá a ukáže na sebe. **Kristovy nohy** jsou v tom okamžiku ovšem již **v otočce**, hlava je zpola se již odvracející, jakoby se Kristus hned vydával zase pryč, jakoby na celníka ukázal **již odcházej**.

Jak to bylo dál, známe z evangelia.

Jistě **o mnohém** by se dalo v souvislosti s dnešním evangeliem i s pohledem na tento krásný obraz **rozmýšlet**...

Například (opět) o tom, jak pro renesanci a baroko obvyklá situovanost biblické scény do **kulis doby svého vzniku** připomíná, že **evangelium** má být stále **živé**. Že **Ježíšova věc** jde, che jít opravdu dál a dál. Že Boží Syn chce stále **přicházet** do konkrétních životů **lidí**, do jejich **doby** a tam, **kde** skutečně jsou, i kdyby to bylo také někde v celnici. Barokní scénérie obrazu tak, trochu paradoxně, připomíná, že **křesťanské náboženství** jako jedinečná **platforma živého vztahu** s Bohem skrze Ježíše ze strany konkrétních lidí v jejich době nikdy **nemá být** jen muzeem minulosti. A i že křesťanská bohoslužba nemá být proto jen nějakou retropárty. I při vši úctě k tradici a k potřebě to podstatně z ní zachovat. Křesťanství má být ale principiálně něčím stále **živým**, ve všech dobách i současným v tom nejlepším slova smyslu, a život člověka **živě ovlivňujícím**.

Celnice a celníci v ní zase připomínají, že Kristus **stále** přichází za námi lidmi zejména do našich **celnic**. Bibličtí celníci, respektive výběřčí daní, byli opravdu **hříšníci**; kolaboranty s Římem, zpravidla zloději vybírajícím víc, než museli, v každém případě zrádci vlastního náboženství a vlastního národa. Celnice je prostředím skutečné **mravní periferie**, společnosti i života každého jednotlivce. I tam, možná zvláště tam, chce Kristus tajemně znovu a znovu **přicházet**.

A pak jsou to **dva klíčové momenty**, evangelia i obrazu.

Zaprvé **Kristova otočka**. Ztělesňuje určitou **letmost** Božích dotyků a Kristových navštívení. Možná zvláště takových, k nimž dochází právě na periferiích, **v celnicích**, v nichž trčíme my, hříšníci, slabí a křečcí lidé. Je to letmost doteků **Božího světla** přicházejícího třeba odkudsi z pozadí, v každém případě **shůry**, jako na obraze. Doteků, které **letmo zazáří** na periferii

našeho nitra, zasáhnou naši tvář, tvar našeho života, náhle a jako **paprsky Božího světla** ukazující novou **cestu**; k dobru, k Bohu, lidem, obrácení, nápravě, odpuštění, zadostiučinění, k smíření, k lásce, a tak dále. Ty by člověk, Matouš, **neměl propásnout**. Měli bychom se zvednout a za nimi jít. Anebo je aspoň uchovat ve své paměti, přemítat o nich, abychom se za nimi vydali třeba později, nejsme-li toho schopni hned.

A zadruhé jsou to **reakce jednotlivých celníků**, na obraze tak výmluvně Caravaggiem zachycené, respektive vymalované (v evangeliu o nich totiž nemáme nic). Reakce opravdu nejsou stejné. Jak již bylo řečeno, **dva** z mužů se na Ježíše **nepodívají vůbec**, jsou zaujati hromadou **mincí** na stole. Jeden z nich je dychtivě počítá, druhý ho možná kontroluje, má na očích jakési brýle. Z jejich počítání je nic a nikdo zjevně nevyruší. **Další** se na Krista, jak zračí jeho tvář, podívá opravdu s velkou **nedůvěrou**, jeho oči to celkem zřetelně ukazují. **Poslední** se jen na Ježíše s Petrem **zvědavě pootočí** na stoličce, na níž sedí. Jen **Matouš** se upřímně a s otevřeností na Krista **podívá**, přímo do očí, a ukáže prstem na sebe. Jakoby tak na dálku zachytil Kristovu ruku.

Matouš, celník, apoštol, ten, jehož jméno nese celé jedno sepsání evangelia, je nejen na obraze, ale především **v evangeliu ztělesněním** člověka, který Kristovo navštívení **nepropásl** a **nechal se vyvést** ze své celnice. Se svým **životem** něco **Božího**, tedy dobrého a smysluplného **udělal**, nechal ve vztahu s Kristem udělat. Stal se jeho následovníkem a souputníkem, učedníkem a apoštolem, a pak i mučedníkem pro Boží věc. Předpokladem k tomu bylo ale to, co Caravaggio tak geniálně **vmaloval** do jeho tváře: **Otevřenost. Schopnost vnímat**, touha vnímat, aktivní ochota vnímat.

Zní to možná banálně, ale právě **otevřenost** je jednou z věcí, kterou bychom si z dnešního evangelia mohli odnést. **Touhu po otevřenosti. Bez** otevřenosti vůči **Bohu**, ale i druhým **lidem, světu, skutečnosti** samé, totiž **nemůžeme** být schopni se s nimi **potkat**, natož s nimi **sdílet** svůj život, natož s pomocí Boha a lidí **vyjít** z celnice, natož Boha nechat, aby s naším životem něco Božího **učinil**, natož opravdu **spolu-žít** s lidmi v tomto světě.

Míra naší otevřenosti nebo uzavřenosti je jistě **podmíněna** mnoha faktory. S leccím v tomto ohledu toho již třeba mnoho **neuděláme**. Ale přesto, jako většina toho v nás, je i naše otevřenost aspoň od jisté míry také **předmětem** naší **snahy**, naší touhy, a především naší **svobody**, našeho chtění, naší ochoty.

Prakticky **pomoci své otevřenosti** můžeme třeba tím, že si ji před každou svou křesťanskou duchovní aktivitou, před každým setkáním s lidmi, v každé životní situaci zkusíme aspoň **připomenout**. Třeba i **vzpomínkou** na svatého Matouše na Caravaggiově obraze.

Milé sestry, milí bratři, možná by opět stálo za to si tento slavný **obraz najít**, třeba si ho vygooglit na internetu, podívat se na něj a chvilku o něm **rozjímat**. Jako o ilustraci, doslova **osvětlení** evangelijního vyprávění. A **připomenout si**, že křesťanská víra má být něčím stále **živým**, do života a doby každého z nás nově vpouštějícím **Boha, Krista**. Že žádná **celnice**, žádná **periferie není bez naděje** na Boží příchod, možná právě naopak. Že to jsou často **letmé záblesky Božího světa**, které nás chtějí vyvést a zachránit. Že **otevřenost** Bohu, lidem a světu všichni **potřebujeme**. A že se o ni máme i aktivně **snažit**, s Boží pomocí. Protože všichni jsme nějak na místě **Matoušově**. Kéž by ne ostatních celníků v obrazové celnici...